SVOBODA — СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCVI. No. 227. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 1, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 1-го ГРУДНЯ 1989 Ч. 227. РІК XCVI

ТИСЯЧІ ВІРНИХ МОЛИЛИСЯ У ЛЬВОВІ ЗА ЛЕҐАЛІЗАЦІЮ УКЦЕРКВИ

Львів (Іван Гель, тел.). — Блаженніший Патріярх Мирослав Іван Кардинал Любачівський проголосив неділю, 26 листопада, Днем Молитви і Посту за долю і волю Української Греко-Католицької Церкви. Ці моління получені із візитою Міхаїла Ґорбачова в Італію і його зустріччю із Папою Іваном Павлом II. У зв'язку з цим, Комітет Захисту УКЦеркви зорганізував Богослуження і похід до історичної резиденції Митрополитів УКЦеркви, святині українських католиків, собору св. Юра.

О 12-ій год. дня, біля Порохової Башти, по вулиці Підвальній, на величезному майдані, напроти будинку НТШ, відбулося величезне Богослуження. Перед його початком голова Комітету Захисту УКЦ Іван Гель виголосив промову і зачитав декілька документів. Опісля 38 священиків УКЦеркви відслужили Святу Літургію на помості, де був споруджений престіл і чудовий хрест, виллятий із різнокольорового скла. Навколо майоріли сотні хоругов і національних прапорів та тризубів. Навколо престолу приміщено, написані художником Ярославом Мацелюхом, портрети св. Йосафата, Митрополита Андрея, Патріярха Йосифа і Папи Івана Павла.

По Богослуженні біля 200,000 вірних із хоругвами, іконами і портретами пройшли велично через центр міста до собору св. Юра, де на площі біля собору священики відправили Молебень за долю і волю УКЦеркви. По Молебні передавали голосниками записані на магнітофонну стрічку промови Святішого Отця, які він виголосив під час Синоду українських владик та з'їзду Патріярхального Товариства у вересні у Римі.

Відомий громадський діяч Євген Гринів зачитав резолюцію Товариства „Меморіял" про становище цього громадського товариства до УКЦеркви та вимогу негайної легалізації УКЦеркви та передання їй усього конфіскованого і награбованого майна. З черги оголосив, що голову КЗ УКЦ І. Геля висувають кандидатом в депутати Верховної Ради України.

І. Ґель подякував усім присутнім, що незважаючи на сильний мороз взяли громадну участь, як теж міським властям, які з вирозумінням дали дозвіл на Богослуження і маніфестацію.

(Закінчення зі стор. 3)

М. Сук виступить у серії „Музика в Інституті"

Ню Йорк. — В неділю, 10-го грудня ц.р., о год.3-ій по полудні відбудеться тут черговий концерт серії „Музика в Інституті", на якому виступить вперше перед українською публікою Ню Йорку український пяніст Микола Сук.

М. Сук

Уродженець Києва, він закінчив там музичну школу, а відтак Музичну консерваторію у Москві, маючи учителем відомого педагога і музика Льва Власенка. В 1971 році він виграв першу нагороду в міжнародному музичному конкурсі Лішта і Бартока, виказавши широку скалю своїх здібностей.

Досі виступав М. Сук з концертом в СССР, Югославії, Румунії та Мадярщині і критики підкреслюють його великий талант, зокрема видатний у виконанні творів композиторів XX сторіччя, як Шостаковича, Шніттке, Сильвестрова, Карабця та інших. Він виступав також часто у камерних концертах зі скрипалями О. Крисою і О. Пархоменком. Перед кількома

(Закінчення на стор. 4)

РОСІЙСЬКИЙ ЄПИСКОП ХОЧЕ ДІЯЛОГУ З УКЦЕРКВОЮ

Вашінґтон. — Згідно з повідомленням пресового аґентства Ройтерс, яке помістили деякі газети в ЗСА, Архиєпископ Кіріл сказав на пресовій конференції у Москві у вівторок, 28-го листопада, що Російська Православна Церква є готова розпочати діялог з українською Католицькою Церквою у справі віроісповідання, а навіть повернення храмів, монастирів та інших маєтностей, які до 1946 року належали до УК Церкви.

Архиєпископ Кіріл минулого тижня був назначений на становище керівника відділу закордонних справ РП Церкви на місце усуненого Архиєпископа Філарета.

Під час пресконференції у Москві Архиєпископ Кіріл засудив „насильне перебрання" Преображенської церкви українськими католиками у Львові. Він сказав, що всі справи слід полагоджувати „дорогою діялогу".

Владика Василь Лостен, Єпископ Стемфордської дієцезії в ЗСА, реагуючи негайно на заяву Архиєпископа Кіріла, вислав йому телеграму, що він готовий їхати в Москву та розпочати „експльоративні розмови".

Комітет Захисту УКЦ протестує проти перекручень

Львів. — Як відомо, 29-го жовтня ц.р. під час недільного Богослужіння в Преображенській церкві священик Ярослав Чухній оголосив, що повертається до УКЦеркви, й вірні підтримали його й також перейшли до УКЦ.

Але священики РПЦ зчинили галас, що католики, мовляв, вдалися до незаконних дій, захопивши силою храм. Католиків почали звинувачувати в розпалюванні міжрелігійної ворожнечі й вимагали від уряду навести порядок. У пресі, радіо й телевізії насвітлювали цю подію, перекручуючи факти і дезінформуючи народ. Ніхто не сказав, що 40 років тому цей храм, як безліч інших, разом з церковним майном були силою відібрані в УКЦ і передані РП Церкві. Ніхто не рахується й з тим, що 200,000 громадян заявили про свою добровільну й безперечну приналежність до УКЦ. Офіційне радіо і телевізія звинувачують активістів УКЦ, що вони намагаються створити уніятську Церкву, замовчують той факт, що вона існувала ще в кінці XVI століття.

Дезінформація поширювалась і після того, як офіційними органами було проведено слідство і опитування людей, в результаті чого було встановлено, що ніхто нікого не силував, а всі вони самі вважають себе католиками і що їх переважна більшість.

У зв'язку з цим Комітет Захисту УКЦ надіслав до державного радіо і телевізії протест за підписом голови комітету Івана Геля.

Секретар ЦК Компартії України Леонід Кравчук уже не погрожував карою, а запрошував вирішити цю проблему „шляхом згоди", „шляхом опитування" тощо. Але 18-го листопада совєтська телевізія знову передала наклепи на УК Церкву.

Газета „Літературна Україна" з 16-го листопада ц.р., висвітлюючи факт переслідування вірних країнських Церков, повідомляє, що від 19-го до 26-го листопада у Москві відбулася нарада, присвячена цій проблемі. Бо РПЦ ставиться до УКЦ дуже негативно, твердячи, що УКЦ не може бути леґалізована, бо немає відповідного закону в СССР, а згідно з тим аконом, який існує і діє, УКЦ не може існувати доти, доки на це не дасть згоди РПЦ.

Автор статті „Пасербиці" зазначує, що в Україні постає також проблема леґалізації Української Автокефальної Православної Церкви, за яку борються вірні Києва і багатьох інших міст і сіл України. Вони збирають сотні і тисячі підписів під зверненнями до урядових чинників, вимагаючи леґалізації УАПЦ. Влітку цього року львівська церква свв. Петра і Павла перейшла в лоно УАПЦ. Віруючі мотивують це тим, що „український народ достойний мати свою Церкву". Тільки на Львівщині про своє бажання перейти до УАПЦ заявили вірні 60 парафій. До групи священиків УАПЦ приєднався і колишній єпископ Житомирський і Овруцький Іоан. Від о. Володимира Яреми кореспондент довідався, що вже опрацьований статут УАП Церкви. За його основу взято статут УАПЦ, що був затверджений совєтською владою 10-го грудня 1926 року і виданий у Києві 1927 року. Тодішні керівники РПЦ не захотіли допомогти УАПЦ і не визнавали її канонічно, але вона діяла впродовж кількох років у рамках законодавства, мала свою ієрархію, сотні священиків, духовні заклади. Це тривало до кінця 20-их років, коли сталіністи зліквідували її, звинувативши в націоналізмі.

Відбулася республіканська конференція Громади Українців Литви

Вільнюс, Литва (Ю. Паньків). — Від нашої прибалтійської погоди завжди можна чекати всіляких несподіванок. А дощі і тумани пізньої осени — це звичайне явище. Тому два сонячні дні, що видалися на час установчої конференції українців Литви, були ніби подарунком природи. Сонце, усмішки, радість зустрічей. Зустрічаються старі знайомі, ніби брати і сестри після далеких доріг. „Я приїжджаю у Вільнюс, як у рідне місто. Львів і Вільнюс, вони як брати," — каже Леся Рудавська, наша гостя з етнографічної секції Товариства „Лева" зі Львова. І дійсно вони дуже подібні, як по обличчю-архітектурі, так і доля їхня схожа.

В актовій залі школи мистецтв ім. М-К. Чюрльоніса зібралися на свою першу конференцію українці Литви. Їх небагато, але вони представляють майже всі найбільші скупчення українців, що проживають на території Литви: осередки Вільнюса, Йонави, Електренай, Мажейкяй, Клайпеди, Снєчкусса тощо. Конференцію привітали численні громадські, громадсько-політичні та культурні організації: Спілка жінок Литви, Литовський рух за перебудову „Саюдіс", міжнаціональна координаційна асоціяція, соціялістичний рух за перебудову „Єдінство", грузинське товариство „Іверія", вірменське товариство „Гарун", молдівське культурне товариство, численні гості з різних міст України, Латвії, Естонії, Ленінграду та Москви.

Промовці висказували різні погляди на сучасний стан суспільства на Україні, в Литві, розповідали про життя українців в різних кутках Совєтського Союзу, висказували різні погляди на перебудову нашого суспільства, виражали свої надії і стремління. А господарі, делеґати Громади Українців Литви, розповідали про те, чого вдалося досягнути за неповний рік свого існування. За цей час маленька група людей, що зібралася в грудні минулого року в столиці Литви і заснувала Громаду, розрослася в республіканську організацію з осередками в багатьох великих містах Литви, зі своїм інформаційним вісником „Пролісок", котрий, є надія, з часом переросте в газету, інформаційно-публіцистичною передачею республіканського радіо, яка один раз в місяць звучить в етері українською мовою. Покищо радіопередача триває півгодини, але якщо в цьому буде відчутня потреба, кількість передач може бути збільшена. Громада організувала „Недільну школу" для дітей та дорослих, в якій українці та їхні діти можуть вивчати чи поглиблювати знання рідної мови. Стараннями наших прихильників з України та з закордону школа укомплектована підручниками. Багато зусиль докладає Громада для спілкування з Батьківщиною, організовує зустрічі з видатними діячами України та Литви, організовує концерти та спектаклі, як, наприклад, театру-студії „Не журись" зі Львова, відомих кобзарів братів Миколи та Василя Литвинів з Києва, народної артистки України Ніни Матвієнко та ін. Відзначалося також те, що із 40,000 українців, що населяють Литву, невелика частина прилучилася до ГУЛ-у.

Конференція обрала Раду представників, яка надалі буде координувати роботу осередків та редактора майбутньої газети, прийняла програму та затвердила статут.

Конференція прийняла резолюції:

— про підтримку Народного руху за перебудову на Україні;
— про підтримку національної символіки;
— про Українську Церкву;
— про мову,

та звернення до українців Литви і звернення до литовців.

Перший день конференції завершився Панахидою на Лєпкальніському цвинтарі Вільнюса, де похований видатний діяч української літератури та історії, поет, перекладач, фольклорист, один з авторів „Русалки Дністрової" Яків Головацький, якому б в ці дні сповни-

(Закінчення на стор. 4)

ІТАЛІЙЦІ ПРИВІТАЛИ М. ҐОРБАЧОВА

М. і Р. Ґорбачови в Римі.

Рим. — Мешканці італійської столиці з виявом великої прихильности вітали на відвідинах президента СССР Міхаїла Ґорбачова з дружиною Раїсою. Неменш урочисто вітали його також й представники уряду Італії, а опісля з такою самою увагою прислухались до його плянів щодо майбутности Европи. Бо, як стверджують совєтські урядові чинники та західні дипломати, ніхто не може оскаржити М. Ґорбачова у браку візії, коли йдеться про майбутність Европи, а Захід ще навіть не почав собі уявляти цієї широкогранної візії, до якої М. Ґорбачов змагає в Европі та до якої він хоче привернути президента Джорджа Буша.

В дійсності, твердять політичні коментатори, те чого М. Ґорбачов шукає якраз тепер є нічим іншим тільки обміном, у якому Москва зрезиґнує зі своїх амбіцій експансіонізму, але в заміну СССР хоче бути допущеним до спільноти західних індустріяльних держав з доступом до їхньої технології. М. Ґорбачову потрібно спокою щоб зосередитись на економіці СССР, яка не може конкурувати на світовому ринку чи задовільнити вимоги своїх громадян.

Відвідини М. Ґорбачова в Римі є його першим виїздом на Захід від часу експльозивних змін у Східній Европі. Це є також його перша нагода особисто відчути реакцію Заходу на всі ці зміни, які тепер проходять, ще перед тим поки він зустрінеться з президентом Дж. Бушом. Під час його триденного перебування в Римі, М.Ґорбачов відбуде зустріч з Папою Іваном Павлом II, що буде першою зустріччю між Папою та кремлівським лідером.

Кореспонденти засобів масової інформації ствердили, що М. Ґорбачов вповні використав ентузіязм італійців з нагоди його приїзду та зумів домогтися багатьох корисних економічних обіцянок для СССР, при тому, заявляючи, що „всі багатства Заходу не замінять того, що ми мусимо зробити самі".

УКРАЇНЦІ ЗУСТРІЛИСЯ З Б. МАЛРУНІ В КИЄВІ

Торотно (О. Кузьмович). — Проф. Василь Калимон ще не переборов зміни часу, але переживання останнього тижня в Москві, а особливо в Києві, тримають його у напруженні і він радо годиться в першому дні повороту дати інтерв'ю для нашого щоденника, щоб поінформувати про пережите.

В. Калимон, професор менаджменту в Торонтонському університеті, був одним із п'ятьох канадських українців, які були запрошені, як делеґати канадської торговельної місії, що поїхала на переговори до СССР разом з прем'єром Канади Браєном Малруні. Торговельна делеґація складалася із представників 150 канадських фірм, а очолював її Ейбел Райкман. Б. Калимон був представником свого університету, а крім нього були адвокат Богдан Онищук, індустріяліст Петро Яцик, представник будівельної фірми Микола Івашків і лікар д-р Тарас Мицик. Офіційним представником канадського уряду був Ярослав Головач, який працює у відділі лісництва.

Головні наради великої канадської делеґації для торговельної виміни відбувалися у Москві і у висліді їх проголошено 20 торговельних проєктів, які вже будуть виконувані. Однак, як з жалем стверджує проф. В. Калимон, лише 6 відсотків цих проєктів буде здійснено в Україні, а всі інші таки у Москві. Один з них — це фабрика частин до автомобілів на Запоріжжі, другий — телевізійна студія. Але проф. В. Калимон підписав умову, якою зможуть приїздити на вишкіл манаджменту до Канади особи з України і може вже внедовзі приїде перша група на короткий вишкіл управителів підприємств. Треба лише, як вияснює нам, здобути на покриття коштів такого приїзду відповідні фонди.

Використовуючи ці переговори на торговельні теми представників уряду Канади та її торговельної місії в СССР, із-за натиску українських чинників в Оттаві прем'єр Б. Малруні один день своїх відвідин посвятив для поїздки з Москви до Києва, щоб там проголосити відкриття канадського консуляту у столиці України. В цій поїздці взяли участь українські делеґати з Канади і там їм вдалося непередбачено у програмі, але дуже важливо для української спільноти, сконфронтувати прем'єра Канади із провідником Народного Руху України за Перебудову Іваном Драчем.

Як розповідає проф. В. Калимон, Б. Малруні не хотів зустрічатися, але вкінці погодився, щоб до такої зустрічі прийшло біля пам'ятника Т. Шевченка.

Коли прем'єр-міністер Канади складав там вінок ціле довкілля було сильно ізольоване і стережене поліційними чинниками. Все ж таки численній групі представників. НРУП вдалося через сусідній університет аж до барикад продістатися, із синьо-жовтими прапорами і написами з привітаннями для канадського прем'єра та його уряду. Завдяки українським членам торговельної делеґації цю групу, числом біля тисячки, випитували та фільмували канадські журналісти, а Б. Малруні та його дружина, вертаючись, перейшли аж до барикад і декільком стиснули руки та перекинулися словами. Це передала канадська телевізія і преса.

Проф. В. Калимон та адвокат Б. Онищук допомогли І. Драчеві підійти до прем'єра та сказати йому слова подяки за те, що в Києві буде канадський консулят.

Це збудило також зацікавлання репортерів цим фактом і канадські журналісти перевели відтак інтерв'ю з І. Драчем та із Віталієм Дончиком. На пресовій конференції, на якій Б. Малруні проголосив створення канадського консуляту в Києві, поставлено йому питання чому він не зустрі-

ВИСТУП О. ТИМОШЕНКА

Ню Йорк. — Тут в п'ятницю, 8-го грудня ц.р., в Пластовому Домі, 144 Друга авеню, Осередок Уладу Пластунів Сеньйорів влаштовує виступ внука письменника Бориса Антонека-Давидовича, Олеся Тимошенка, який перебуває на лікуванні у Вашінгтоні. На вечорі О. Тимошенко читатиме тюремні вірші Б. Антоненка-Давидовича. Із словом виступить ред. Осип Зінкевич. Лаврентія Ґеруляк співатиме при акомпаньяменті бандури. Початок в год. 6:30 вечора.

В АМЕРИЦІ

АМЕРИКАНСЬКА ВЛАДА ВІДКИНУЛА плян побудови загальнокрайового звалища атомних відпадків високої радіяції у Юкка Мавнтенс, Невада. Плянування цього сховища, куди мали скидати атомні відпадки 110 атомних реакторів з усієї країни, тривало два роки і коштувало 500 міл. дол. Тепер офіційні чинники твердять, що це звалище може бути відкрите щойно в 2010 році або й пізніше. Минуло 30 років з того часу, як в Америці почали використовувати атомну енерґію для продукції електроенергії, а влада все ще не має сховища для атомних відпадків, які випромінюватимуть радіяцію ще протягом кількох тисяч років. Департамент енерґетики, який мав відкрити сховище атомних відпадів в Юкка Мавнтенс в 1998 році, підпав під гостру критику Комісії атомної реґуляції та Аґенції охорони довкілля за непригідне місце розташування цього сховища всього 100 миль на північний захід від Ляс Веґас.

В САН ФРАНСІСКО СТАЛАСЯ чергова трагедія. У вівторок, 28-го листопада, у фінансовій дільниці міста впав будевельний кран, що стояв на даху будинку, в наслідок чого під уломками каміння й металю загинуло шість осіб. Кран упав на будинок, що стояв напроти, роздавив кілька автомобілів та шкільний автобув. 19 осіб було ранених. Поліція почала розслідування причин аварії.

НА ПРЕСОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ в Білому Домі у вівторок, 28-го листопада, президент Джордж Буш запевнював кореспондентів, що на зустрічі з Міхаїлом Ґорбачовим на Мальті будуть обговорюватися проблеми Центральної Америки та питання військової допомоги Москви Кубі, Нікараґуа, які в свою чергу підтримують повстанські групи в Сальвадорі. Президент Дж. Буш підкреслив, що не збирається приймати жодних несподіваних рішень, у питанні роззброєння, які стосуються всіх союзників ЗСА в НАТО і які повинні прийматися після загального узгодження.

ЖИТТЯ І СМЕРТЬ ПРЕСТОНА Сіммонса, 14-літнього торгівця наркотиками, який був застрілений в Бронксі, Н.Й., минулого четверга в День Подяки, стали типічними у цій частині світу. Він став одним із 140 випадків у Ню Йорку, коли торгівля наркотиками, якою займаються підлітки до 18-ти років, кінчається трагічно. За останні три роки 10 відсотків вбивств у цій віковій групі пов'язані з торгівлею наркотиками. 17-літня подруга Престона за місяць стане матір'ю, так як його мати і бабця вирощуватиме дитину без батька у бідному районі Кесл Гілл, де торгівля наркотиками вважається звичайною справою, а життя на дні суспільства — безвихідним.

У СВІТІ

КАНЦЛЕР ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ, Гельмут Коль у вівторок, 28-го листопада ц.р., представив парляментові свої пропозиції для створення німецької федерації, що мало б довести до з'єднання обидвох німецьких держав. У своїй промові канцлер Коль заявив, що „як в майбутньому виглядатиме об'єднана Німеччина, того сьогодні ніхто не знає. Це з'єднання прийде тільки тоді, якщо цього захоче німецький народ". Його пропозиція з десяти точок є попереджена вимогою вільних багатопартійних виборів у Східній Німеччині та зформуванням спільних політичних і економічних інституцій. Зі сторони Східньої Німеччини не було видимої реакції на пропозицію канцлера Коля, одначе в короткому інтерв'ю в західньонімецькій телевізії Еґон Кренц, провідник Комуністичної партії Східньої Німеччини, заявив, що він може уявити собі німецьку федерацію „якщо здамо собі справу з цього, що вона буде складатися з двох незалежних держав. Об'єднання не є на порядку денному".

СОВЄТСЬКА ЛЕҐІСЛЯТУРА видала закон про беззастережну амнестію для всіх колишніх військовиків, які доконали злочинів воюючи в Афганістані. Це зроблено щоби погоїти якнайбільше ран цієї непопулярної війни. Амнестія — результат наполегливої та послідовної праці таких незвичайних союзників як ветерани-інваліди, активіст боротьби за людські права, Андрей Сахаров та шеф генерального штабу військових з'єднань СССР маршал Серґей Ахромєєв. Ця амнестія, що має увійти в життя з 15-им грудня ц.р., стосується також дезертирів і воєннополонених, які побоюючись покарання, не поверталися до СССР.

ВЕРХОВНА РАДА СССР у вівторок, 28-го листопада ц.р., проголосувала, щоби розв'язати спеціяльно створений комітет, який правив Нагірним Карабахом від січня ц.р. та передати цей контроверсійний район назад під правління Азербайджану. Вірменські репрезентанти ще перед голосуванням остентаційно залишили залю нарад і заявили корепондентам, що це рішення викличе загальне обурення серед населення околиці, де більшість є за тим, щоб об'єднатися з Вірменією.

СИТУАЦІЯ В ЛИВАНІ стає більш напруженою останніми днями, бо Сирія підсунула свої танки близько до оборонних позицій християнського генерала Міхеля Ауна щоби продемонструвати свою підтримку новообраному президентові Еліясові Граві. Генерал М. Аун не визнає новообраного президента та заявляє, що з дня на день сподіється нападу сирійського війська на свої позиції. Військова ситуація в Ливані стала видимонебезпечною і уряд очолюваний президентом Е. Граві звільнив генерала М. Ауна з посту головнокомандуючого військових з'єднань Ливану. З уваги на цю ситуацію, зростають побоювання, що 14-літня громадянська війна знову розгориться з повною силою, а це в свою чергу знову приведе до масового виходу жителів Бейруту.

МІНІСТРИ ОБОРОНИ Західньої Европи звернулися до уряду президента Джорджа Буша з проханням не робити жодних домовлень в справі зменшення американських і совєтських військ під час зустрічі президента Дж. Буша з Міхаїлом Ґорбачовим.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс)

Subscription 1 year $40.00 6 months — $22.00 3 months $12.00
UNA members 1 year $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Передплата на рік $40.00 на півроку $22.00 на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно За кожну зміну адреси $1.00
Чеки — money orders виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City N J 07303

Економічна автономія балтійських країн

Коли у Польщі склався перший у сателітських комуністичних країнах уряд із некомуністичним прем'єром — якийсь польський громадянин, огірчений затяжною господарською мізерією, заявив: ,,Нам не треба прем'єра, нам треба хліба". Очевидно, це нісенітниця, бо без політичної свободи нема також добробуту. Зрозумівши це провідники польської ,,Солідарности" і розуміють провідники свободолюбного руху у трьох прибалтійських країнах: у Литві, Латвії й Естонії: З усіх 15-ти складових частин СССР, ,,самостійних" республік, вони мають найсильніший правно-державний арґумент домагатися самостійности і вони мають найглибшу національну свідомість, бо прилучено їх до СССР щойно після Другої світової війни і щойно від того часу почалася там русифікація напливовим російським елементом. Але, — що загарбає Москва, того вже не віддає та ще й страшенне обурюється на патріотичний рух, як на злочинний сепаратизм. Отож під кінець минулого тижня Політбюро Компартії СССР прийняло різку резолюцію, яка гостро натаврувала Комуністичну партію Литви, що вона злиґується з ,,неле́ґальними і протидемократичними" організаціями і сама схиляється до розриву з всесоюзним зорганізованим комунізмом. Московський кореспондент ,,Ню Йорк Таймсу" Білл Келлер правильно стверджує у своїй кореспонденції з 27-го листопада, що та резолюція віддзеркалювала страх, що три прибалтійські країни проголосять вихід з Союзу. До Москви викликали були голову литовської Компартії Альґірдаса Безавкаса і протягом 10-ти годин просьбами і грозьбами переконували, щоб прибалтійські комуністи не зривали з ,,союзовими" комуністами. 19-го грудня цього року має відбутися у столиці Литви Вільнюсі конґрес литовської Компартії. За передбачуванням названого американського журналіста, добре зорієнтованого у підсовєтських стосунках литовські, латиські й естонські комуністи не мусять плисти у загальному патріотичному струмені й не можуть коритися Москві, бо інакше втратили б ціле своє членство. Названий комуністичний діяч тільки тому популярний і втримується на своєму пості, що йде з народом. Може це розуміє Міхаїл Ґорбачов, а може не хоче допустити до одвертої розгри, бо — всупереч становищу партійних прихильників ,,твердої руки" перевів резолюцію, яка дає трьом прибалтійським країнам повну економічну автономію.

Ця автономія передає під контроль місцевих чинників увесь важкий промисл і дозволяє цим країнам самостійно вести торговельні взаємини з-за кордоном. Рахунок Ґорбачова певне такий, щоб дати литовцям, латишам і естонцям вільну руку — хай покажуть, як вони дадуть собі раду з економічною кризою. Провідники цих трьох країн, що їх загальне населення не перевищує вісім мільйонів душ, здають собі справу з трудно щів, з якими мусять боротися тепер Польща й Мадярщина. Ці дві держави, які перші з усіх сателітських країн вступили на шлях демократії, здобули собі підтримку в Европейської економічної спільноти, від Америки й від Японії. Прибалтійські країни знаходяться у гіршому положенні, бо вони все ще пов'язані зі загальною совєтською економічною системою, яка не всилі відірватись від самогубних марксистських догм і традицій, що сягають до 1918 року. Атутом прибалтійських країн є факт, що Америка ніколи не визнала совєтської окупації і анексії цих земель. Москва стоїть на становищі, що Литва, Латвія й Естонія ,,добровільно" виреклися суверенности та приєдналися до Совєтського Союзу. Це така сама правда, як те, що Українська Католицька Церква сама добровільно скасувала Берестейську унію і піддалася під правління православного патріярха.

Розумні провідні діячі трьох прибалтійських країн самі не квапляться з проголошуванням своєї повної державної суверенности і виступу з Союзу, бо не виключають можливости збройної інтервенції військ СССР з невідхильними масовими людськими жертвами. Це припинило б на довгий час процес усамостійнювання, який поступово дає успіхи. Прибалтійські країни мають рідний державний адміністративний апарат з домішкою російських поселенців. Але мають клопіт з отим напливовим російським елементом і з господарською кризою. Признання їм економічної автономії — це поважний новий здобуток на шляху до відзискання повної незалежности.

Н. Осока

ПЕРЕБУДОВА НЕ ТОРКНУЛАСЯ СОВЄТСЬКОЇ АРМІЇ

До преси все частіше потрапляють матеріяли про факти вбивств і знущань над новобранцями, про жорстоку муштру і злиденне життя вояків, про привілеї для синів начальства. У зв'язку з цим в неділю, 26-го листопада, в Москві пройшла демонстрація з участю 200 людей, які несли транспаранти з написами: ,,Ні насиллю й жорстокості в совєтській армії!", ,,Здоров'я і життя солдатам!"

Інформаційне агентство Ассошієйтед Пресс повідомляє, що лейтенант Віталій Уражцев заявив у Москві кореспондентам, що в армії володарює застій, корупція і родинність.

Про те, що являє собою сьогодні армія, розповідає Сергій Замошкін у газеті ,,Московские Новости" з 3-го вересня ц. р. Він зазначає, що коли при розгоні демонстрацій або мітингів застосовується сила, то вважається, що совєтська армія до цього не має ніякого відношення, бо то справа внутрішніх військ. А згідно з новою постановою Президії Верховної Ради СССР з 21-го березня 1989 року, *внутрішні, прикордонні й залізничні війська виведені зі складу збройних сил СССР*. Завдання внутрішніх військ і справді досить специфічні. Скажімо, охорона в'язнів не може безоглядно розцінюватись як захист батьківщини. Однак служать у внутрішніх військах такі ж хлопці, що і в армії. Всіх їх у 18-річному віці викликають до військових комісаріятів, а далі хто куди потрапить — справа випадку. Не змінила порядок комплектування військ і згадана постанова з 21-го березня ц. р. Отже, якщо хтось не відмовляється від служби в армії, але не хоче бути тюремним сторожем, то його все одно до цього примусять. Тим часом ст. 63 конституції проголошує: ,,Військова служба в рядах збройних сил СССР — почесний обов'язок совєтських громадян".

Але, якщо внутрішні війська не входять до збройних сил, справедливо зазначає С. Замошкін, то і служба в них не є почесною та обов'язковою. Здавалося б, можна й відмовитись від такої служби. Проте в цьому, на жаль, закон і дійсність розходяться, тому вчорашніх школярів змушують охороняти тюрми й табори, де серед злочинців часто утримуються й ні в чому *не винні люди*. Відслуживши армію, багато з тих вояків стають тюремними наглядачами, бо тільки на такій праці вчорашній вояк може дістати добру платню, місце в гуртожитку і чергу на отримання житла.

Жорстока, принизлива муштра, бандитські порядки в казармах, злиденне харчування, суцільне безправ'я, невільницьке життя, яке фактично не відрізняється від життя в'язнів, врешті озлоблює їхні серця а щоденна виховна пропаганда прищіплює ненависть до ув'язнених, навчає доносити один на одного й нікому не довіряти, окрім своїх офіцерів. Влаштувавшись наглядачами, поступово вони втягуються і стають справжніми тюремниками, хоч ніколи раніше не мріяли про таку службу.

Тепер розглянемо долю тих, кому випало виконувати більш почесний обов'язок у рядах збройних сил СССР. Добре уявлення про це дає лист жителя Закарпатської области С. Горжика, опублікований в журналі ,,Огоньок".

,,Мій син служить в одній з частин, розташованій на території ПНР. Не звертаюсь по конкретну допомогу, а хочу лише привернути увагу до проходження дійсної служби в частинах СА, розташованих за кордоном СССР.

У зв'язку з цим маю кілька запитань до Міністерства оборони. Засуджені за тяжкі злочини громадяни СССР мають право: на листування, побачення з рідними, посилку. Мій син не найкращий солдат, але, мабуть, за кордон посилають і не найгірших... Так от. Я не кажу про відпустку, яка повинна бути невід'ємною для кожного військовослужбовця. Це голуба мрія. Я про найелементарніше. Чому мій син, а разом з ним усі солдати строчної служби позбавлені: звільнень для виходу в місто; права не тільки на посилку, але й на бандероль; на побачення з батьками; на грошовий переказ?

Чому з п'яти листів, котрі я посилаю синові щомісяця, він отримує тільки один? Чому якийсь лист доходить за три дні, а інший — за місяць? Яка крамола в двох чистих конвертах, посланих мною синові в листі, що лист той мені повернули з написом 'Недозволене вкладення'? За які гріхи мій син і тисячі інших поставлені в умови гірші, ніж не лише їхні ровесники, що проходять службу на території СССР, а навіть засуджені за злочини?"

Ще один кореспондент, Артем Боровик, на сторінках журналу ,,Огоньк" ч. 46 за 1989 рік аналізує так званий ,,інтернаціональний обов'язок" совєтських вояків у Афганістані. Ті, хто посилав туди вчорашніх школярів, називали Афганістан, школою мужности і вважали, що нестійких юнаків перетворюють там на стійких борців за комуністичну віру. Щоправда, самі вони ту школу не відвідували і не посилали до неї своїх синів.

,,Сказати, що це була помилка, — пише А. Боровик, — значить нічого не сказати". Совєтські люди і досі не знають, які переговори

(Закінчення на стор. 3)

Іванна Савицька

Св. Миколай-Чудотворець

Чи вірите в св. Миколая? Певно, що вірите в отого Святого Чудотворця, доброго й щедрого, повного співчуття і милосердя для вбогих і потребуючих, а головно — для дітей, і хоч історія не зберегла про отого Святого багато історичних даних, та все таки в старих манускриптах і літописах можна дещо найти. Про чудодійність св. о. Миколая говорять старинні леґенди, пісні й перекази, є навіть мистецькі зображення його чудес (Льоренсо ді Бічі 1375-1452, Фра Анджеліко 1445).

Святий Миколай народився біля 270-го року в малій місцевості Патара, провінції Ликія, в Малій Азії. Його батьки Єпифан і Йоанна вже в старшому віці випросили в Бога велику ласку і їм народився хлопчик, якого назвали Миколай (,,Victorious"). Це була незвичайна дитина, дуже гарна з лиця, слухняна, побожна, працьовита. Малим хлопчиною постив у середу і п'ятницю і багато молився. Старенькі батьки леліяли надію бачити сина священиком.

Щасливе дитинство Миколая серед великих вигод і достатків обірвалося на дев'ятому році життя. Страшна пошесть навістила місцевість Патару, обидвоє батьки померли, і за малим Миколаєм наглядав опікун. Втрата батьків була незаступимою, і хлопець, шукаючи порятунку в своєму горі, всю любов перелляв на допомогу дітям, хворим і покривдженим. Потайки, перед опікуном, ніччю роздавав одяг, їжу, солодощі і гроші скрізь там, де була потреба. Так, за деякий час, усе майно по батьках пішло для бідних.

Теологічну науку здобув св. Миколай у місті Мира (Мала Азія), для поглиблення знань їздив до Єрусалиму. Плавба вітрильником (в ті часи) була дуже тяжка і небезпечна. Саме в часі такої поворотної плавби з Єрусалиму до Мири знялася велика буря, вітрильником колихало мов, лушпиною, грозила смерть, Св. Миколай припав у кораблі на коліна, й молився довго й гаряче. Знечев'я море гейби застигло, завмерло. Розгойдані хвилі розступилися і вітрильник заплив щасливо до пристані. Було це перше чудо св. о. Миколая.

В той час несподівано помер єпископ в Мирі. Духовні отці радилися, кого вибрати гідним наслідником. Радились довго, (каже переказ), і врешті врадили, що той, хто вранці перший прийде до церкви і буде називатися Миколай, — стане новим єпископом. Так і сталося. Св. о. Миколай перебрав жезл і ще того самого дня оздоровив важко хвору дитину. Слава про чудотворність Миколая розійшлася скоро по всіх країнах. Не злічити й не переповісти усіх тодішніх чудес. Своїм патроном обрали св. Миколая плаваючі по морі, рибалки, прошаки, вбогі, і головно діти, яким він й посьогодні підкладає під подушку дарунки.

У численних народних переказах св. Миколай боронить людей від стихійного лиха, від вогню, води, й хуртовини. Чорноморські рибалки, випливаючи в море за рибою, брали зі собою образ св. Миколая. До Києва ікону св. Миколая привезла княжна Анна з Візантії, дружина князя Володимира і св. о. Миколай - Чудотворець став найлюбішим святим в Україні.

Певно й посьогодні на споді старих скринь, під кожухами й хустками заховані оті чудотворні ікони, а може вже й висять на стінах.

У пам'ять і в пошану св. о. Миколая побудовано багато церков, манастирів, сиротинців і притулків, створено чимало пісень і молитов.

Благородну й добродійну дію св. Миколая перебрала тепер символічно суспільна опіка всіх наших організацій, церковних і світських, громадських і політичних. Кожний даток чи вчинок потребуючим (а їх багато), це ніщо інше, як допомога св. Миколаєві в його добродійній дії.

І як не вірити в Чудотворного Миколая? Адже ж любов, милосердя, шляхетність і доброчинність жили, живуть і житимуть до кінця світу.

Д-р Олег Волянський

ГОЛЛИВУД І КОМУНІСТИ

Так склалося, що цієї осени появилися рівночасно дві статті про Голливуд, де згадується відомого фільмового директора, канадського українця, Едварда Дмитрика. ,,Форум", англомовний журнал Українського Братського Союзу, осінь 1989, обговорює книжку Едварда Дмитрика ,,Іт іс а гелл оф е лайф, бат нот а бед ливінг" (Ню Йорк: Таймс Бук, 1978) та розказує про інтерв'ю, що його мав редактор ,,Форуму" Андрій Григорович з автором. Консервативний журнал ,,Нешенал Рів'ю", з 21-го жовтня 1989 року, помістив статтю ,,Правдива чорна листа", в котрій журналіст Джозеф Фараг торкається справи комуністичної інфільтрації Голливуду.

Із статті у ,,Форумі" довідуємося, що Дмитрик, син українських іміґрантів, народився у Британській Колюмбії і він у розмові з редактором ,,Форуму" заявив, що він гордий з його українського походження. Свою кар'єру у фільмовій індустрії Дмитрик почав, як кур'єр голливудського студіо, але скоро посувався вгору і вже у 1935 році був режисером свого першого фільму. Під його керівництвом появилося багато відомих фільмів з такими фільмовими зірками, як Джан Вейн, Антоні Квін, Роберт Мічум, Кирк Даґлас, Спенсер Трейсі, Роберт Вагнер, Кларк Ґейбл, Елізабет Тейлор, Марлон Брандо, Ґреґорі Пек, Ричард Бартон і інші. У своїх фільмах Дмитрик дав також можливість зробити фільмову кар'єру артистам українського походження, як Майк Мазуркі та Анна Стен. Останніх кільканадцять років Дмитрик був професором університету в Лос Анджелесі, викладаючи кінематографію.

У ,,Нешенел Рів'ю" автор Джі Фараг розказує про справу ,,Десятьох з Голливуду", тобто про десятьох визначних фільмових режисерів та авторів сценаріїв, членів або колишніх членів Комуністичної партії, котрі у 1947 році відмовилися відповідати на питання Конґресової комісії неамериканських дій, що досліджувала комуністичну інфільтрацію Голливуду. Вони мовчали, коли їх питали, чи вони є або були членами Комуністичної партії і за ,,зневагу Конґресу" були засуджені на короткотривале ув'язнення. Членом цієї ,,Голливудської десятки" був і українець Едвард Дмитрик. Він, згідно з порадою п'яти адвокатів-оборонців, також відмовився відвідати і був засуджений разом з іншими. У його випадку йому треба було радше сказати правду, бо він, після короткого членства у американській Комуністичній партії, вже два роки раніше з неї виступив, розчарований сталінізмом. Як пізніше виявилося, чотири із п'яти адвокатів були комуністами, які, побоюючись, що Уряд має докази про членство їхніх клієнтів у партії, порадили підсудним не заперечувати цього факту, бо тоді їх покарали б суворо за ,,неправдиве свідчення".

Сорок два роки пізніше із десяти осіб лиш два залишилося між живими: Рінґ Ларднер, мол., та Едвард Дмитрик. Ларднер надалі пише сценарії для фільмів, втішається популярністю в Голливуді, де його вважають майже героєм, хоч він не відмовився від комунізму після того, як відмовився відповісти конґресовій комісії, чи він є або був членом Комуністичної партії. Інакше виглядає справа з Дмитриком. Американська фільмова ґромада трактує його як ,,партію", давні колеги його іґнорують, а він сам, кінець кінцем, перестав бути режисером фільмів та заробляє на прожиток, викладаючи кінематографію в університеті. Причина властне у тому, що він справді щиро відрікся комунізму і зірвав зв'язки із прокомуністичними елементами в Голливуді.

Минулої весни Ґілдія письменників Америки нагородила Ларднера спеціяльним відзначенням за його ,,особисту чесність". Інакша доля стрінула Дмитрика, коли він минулого року брав участь у міжнародному симпозіюмі фільмової індустрії, що відбувся в Барсельоні, Еспанія. Симпозіюм був призначений ,,Добі чорної листи", тобто присвячений переслідуванню Урядом членів фільмової індустрії за їхні ідеологічні переконання. Дмитрик, як єдиний член ,,Голливудської десятки", який брав участь у симпозіюмі, мав бажання бути членом панелю, який складався з різних фільмових директорів, авторів сценарії, акторів та журналістів. Йому не дано місця у панелі тому, що деякі учасники панелю, як Волтер Бернстайн, Жуль Дассен і інші загрозили, що вони залишають панель, якщо там буде Дмитрик.

Про ролю комуністів в американській фільмовій індустрії зізнавали колись перед Конґресовою комісією Роналд Реґен, Ґері Купер, Брувер, Рискінд та інші. Вони виявили, що комуністи в Голливуді не допускали до фільмування скриптів із антисовєтським та ,,реакційним" змістом, давали всяку підтримку комуністичним елементам та взагалі поборювали антикомуністів. Так відсунено артистів, як, наприклад, Адольфа Манжу, Рискінда чи автора сценаріїв Ричарда Макковея за те, що вони розкривали комуністичну інфільтрацію Голливуду.

Американські ,,ліберальні" кола обвинувачували та надалі обвинувачують Уряд за творення ,,чорних лист" та переслідування ,,інакодумців", однак, як бачимо у випадку Едварда Дмитрика, — це властне прокомуністичні чинники творять ,,чорні листи" із осіб, що поборюють комуністів. Американська фільмова індустрія надалі має тенденцію сприяти лівим напрямкам та виставляти у поганому світлі противників комунізму.

Ми, українці, бачили це у фільмі ,,Утеча з Собібору" та в іґноруванні різниці голоду в Україні, був зокрема, майже бойкот канадського фільму ,,Жнива розпачу". Сорок два роки минуло з того часу, коли американська Конґресова комісія неамериканських дій розглядала комуністичну діяльність у Голливуді, а нині так виглядає, що ситуація в американській фільмовій індустрії мало змінилася.

З ЛИСТА ЗІ ЛЬВОВА

...У Львові великі зміни. Церква свв. Петра і Павла таки автокефальна православна, а в Преображенській на вул. Краківській Службу Божу відправляють греко-католицькі священики. Подейкують, що Собор Юра буде греко-католицьким.

В неділю, 29-го жовтня, ми були на зборах в справі регабілітації січових стрільців. У Львові буде збудований їм пам'ятник-меморіял замість зруйнованих могил на Янівському і Личаківському цвинтарях. На цю ціль на зборах зібрали 30,000 карбованців. На зборах були обласні партійні керівники. Там було проголошено, що кожний рік буде святкуватися 1-го листопада як день проголошення незалежности Галичини і 22-го січня як день об'єднання усіх українських земель. Збори почалися піснею ,,Боже великий єдиний", а закінчились ,,Ще не вмерла Україна". Щось нечуване.

Як живу 72 роки такого свята не видів і не чув і головне при тому не було ніяких ексцесів, ніхто нічого не забороняв. Також були бурхливі овації на честь Ґорбачова і наших обласних і міських партійних і совєтських керівників...

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні присилати до редакції ,,Свободи" разом із двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

о. проф. д-р Ігор Мончак

ПОДІЇ В УКРАЇНІ І ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ

II.

В атмосфері єдности можлива була підтримка не лиш від інших народів Совєтського Союзу, але навіть від офіційної делегації з Польщі. Принцип глядіти на ідею, яку делеґат висловлює, а не на його особу, теж уможливили позитивний виступ полковника Червоної армії вірменина Мартиросяна, російського робітника Олександра Волкова та вибір Сергія Конєва, мішаного російсько-білоруського походження, на заступника голови Руху.

4. Принцип, що ідеологія а не походження чи особа визначує вартість людини, є глибоким християнським принципом. Це в засаді є визнанням вищої вартости духовного понад матеріяльним. Цей релігійно-духовний принцип появився в сучасному Народному Русі України за Перебудову радше підсвідомо, а не у висліді християнського чи релігійного виховання сучасного покоління.

Правда, З'їзд вислухав з великою увагою довгу глибоку доповідь Євгена Сверстюка про потребу повороту до духовних основ життя, хоч він майже двічі перевищив реґлямент під кінець першого дня З'їзду. Однак у своїй Програмі НРУП ані не обстоює духовно-релігійної ідеології, ані не заперечує матеріялістичної. Признає значення релігії в минулому, змагається за свободу совісти і всіх віровизнань, але залишається невтральним між матеріялістичним і духовним світоглядом.

5. Брак світоглядової основи сучасного НРУП є спричинений відсутністю в Україні, за вийнятком хіба західніх областей, справді, релігійної, від світських осіб незалежної Церкви. Сам голова НРУП Іван Драч, хоч у релігійних справах — невтральний, ствердив, що брак церковної інституції в Україні утруднює зактивізування широких українських мас. На установчому з'їзді НРУП понад 80 відс. делеґатів-це були інтелектуали. Навпаки в Польщі, де рушійною силою була робітнича профспілка ,,Солідарність". Однак там сильною Церква, яка лучила інтелектуальний провід з народними масами, а назовні ще й посередничила з комуністичним урядом.

Проблема серед українців — ще глибша. Для українців Церква не є таким незалежним авторитетом, як для поляків. У Церкві не шукають українці духовної основи й напрямної всього життя, але радше трактують Церкву як один з культурних виявів буття, як засіб для осягнення національних аспірацій. Цей радше світський як релігійний підхід до Церкви є наслідком довговікової православної ментальности державної Церкви. Підсвідома тенденція давати світське унапрямлення Церкві, пройшла непомітно також у галицьке українське середовище, а з ним на нові поселення.

Тому виступ українського Владики Павла Василика на установчому З'їзді НРУП був лиш одним з рядових виступів, а не авторитетним духовним словом, яким був би виступ польського єпископа на з'їзді ,,Солідарности".

До точки 5. У двох останніх характеристиках, себто в авторитетності Церкви та в духовості життя, є багато схожости між українською спільнотою в ЗСА і Канаді і сучасними стосунками в Україні.

Тут на нових поселеннях також Церква не є унапрямлюючим авторитетом для українців. Правда, інституції українських Церков є розбудовані і забезпечені законом. Українці шанують ці інституції, але не як незалежні авторитети, в яких можна шукати поради чи інспірації. Церкву трактують як один з чинників культурного й суспільного життя, який варто включити в своє середовище.

У такому наставленні пробивається православна ментальність підпорядкувати Церкву світським цілям. Тож не дивно, що також багатьом членам Української Католицької Церкви імпонує ідея автокефальности, себто Церкви обмеженої до одного народу, а в слід за цим і підпорядкованої земним цілям цього народу.

До точки 4. Про духовні основи життя українських поселенців на північно-американському континенті тяжко сказати щось більше як про духовість в Україні.

На Східній Україні два чи три століття державної Православної Церкви не залишили жодної духовости. Нове покоління, розчароване в матеріялізмі, якщо шукає духовости, то робить це самотужки, розгублюючись без церковного проводу. У Західній Україні завдяки сорокрічній праці Блаженнішого Митрополита Андрея Шептицького вижило багато духовости через сорок років переслідування. Однак більшість духовно віруючих зв'язують збереження духовости з збереженням місцевих латинських практик і цим утруднюють поширення своєї духовости на цілинні східні землі України.

На американському континенті матеріялізм зумів опанувати життя теж українського загалу, не зважаючи на збереження українських церковних інституцій. Серед старшого покоління зберігся обрядовий ритуалізм позбавлений духовости. Молодше покоління хоч може не вдоволяється матеріялізмом, але прив'язання до матеріяльного добробуту стримує його від шукання духовних вартостей.

Без духовних основ тяжко українській спільноті витворити собі правильну скалю вартостей і розбудовувати духовне життя, жертвуючи матеріяльною вигодою. Тому то наша суспільна діяльність майже не виходить поза збирання і будування будівель.

Закінчення буде.

На медичні потреби

Івана Йоника

інваліда, гостя з України, який завдяки українській громаді та GFH Лябораторії стоїть сьогодні на „своїх ногах"

зложили 650 долярів

ПРАЦІВНИКИ ВИДАВНИЦТВА „СВОБОДИ" та УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Пластовий Курінь „Верховинки"

— влаштовує —

ВЕЧІР

Івана Світличного

з нагоди його 60-річчя

Вечір відбудеться

в неділю, 3-го грудня 1989 р. о год. 5-ій по пол.
в Українському Інституті Америки в Ню Йорку
2 79-та вул. Схід

У ПРОГРАМІ:

1. **І. Світличний — літератор;**
2. **І. Світличний — друг;**
3. **І. Світличний — брат;**
4. **І. Світличний — в'язень.**

Учасники: **Григорій Герчак, Микола Горбаль, Людмила Литовченко, Євген Сверстюк, Надія Світлична, В. Курило.**

ЛАСКАВО ЗАПРОШУЄТЬСЯ ГРОМАДУ.

П'ЯТЬ ПРИЧИН ЧОМУ НАМ ПОТРІБНО ПІДТРИМУВАТИ ІВАНА ДЕМ'ЯНЮКА

1. „Мушу сказати, що я переконаний, що вирок суддів в Ізраїлі був несправедливий..."
   — Лорд Томас Деннінг
2. „Мені не відома ніяка інша судова справа в якій потоптано так багато процедур загально прийнятих міжнародними чинниками".
   Професор Віллєм Ваґенар, автор книжки „Розпізнаючи Івана: Наукова праця з легальної психології", Вид. Гарвардського Університету.
3. „Якщо Іван Дем'янюк, в невинності якого я повністю переконаний, буде повішений на шибениці Айхмана, то прийде день коли держава Ізраїль буде сидіти на лаві підсудного".
   — Патрик Бюкенан.
4. „На мою думку ця справа смердить... Прошу розглянути справу американського громадянина Івана Дем'янука і поведінку Відділу спеціяльних інвестиґацій (ОСІ) в нашій країні".
   — Конґресмен Джеймс Трафікант (демократ, Огайо), „Конґресовий рекорд" з 20-го червня 1989 р.
5. „Вірю, що історія не забуде справи Дем'янюка, так як не забула справи Дрейфуса"
   — Граф Ніколай Толстой

Після дванадцяти років наполегливих і невтомних зусиль ми осягнули багато. За свою подивогідну відвагу та витривалість Іван Дем'янюк — невинна жертва — заслужив на гідну оборону перед ізраїльським Верховним судом. Без Вашої негайної фінансової допомоги така оборона не буде можливою. Просимо допомогти нам успішно завершити останній етап цього страхіття-примари, яка триває вже понад дванадцять літ.

Просимо висилати пожертви на:

John Demjanjuk Defense Fund
P.O. Box 92819
Cleveland, Ohio 44192

ЗВЕРНЕННЯ

ДО КОЛИШНІХ УЧНІВ, ВИПУСКНИКІВ, УЧИТЕЛІВ, ДУХОВНИХ НАСТАВНИКІВ ТА ОПІКУНІВ РІВЕНСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ

Минуло вже 23 роки від нашої останньої спільної зустрічі. Крім приємности провести час серед товаришів своєї юности, було тоді багато розмов про потребу закріпити назавжди пам'ять про установу, що в такий тяжкий час формувала наш світогляд, давала знання і впроваджувала на шлях самостійного життя. Були тоді розмови про видання пам'яткової книги, авторами якої були б ми самі.

Час ішов. Не раз і не два курликали журавлі, відпроваджуючи на вічний спочинок колеґ, побратимів. Ряди наші дуже прорідились. Тож найвищий час, щоб здійснити заплановане!

З принагідних зустрічей і розмов згуртувалися організатори цього задуму. Ця ініціятивна група вважає доцільним скликати з'їзд колишніх учнів, випускників та їх родини для обговорення задуманого пляну.

Щоб забезпечити приїзд колишніх учнів з країн поза ЗСА треба порозумітися завчасно.

Звертаємося до всіх колеґ та їх родин, симпатиків нашої гімназії, зацікавлених у З'їзді, висловити свої завваги щодо дати, організації та місця зустрічі на таку адресу:

V. Kuzmycz
203-63 27th Ave., Bayside, N.Y. 11360 U.S.A.

Ініціятивна група

25-ЛІТТЯ ДУШПАСТИРСЬКОЇ ПРАЦІ О. МИТРАТА СТЕПАНА КНАПА В МІННЕАПОЛІСІ

У неділю, 22-го жовтня ц. р., українські католицькі парафії св. Константина в Міннеаполісі і св. Стефана в Ст. Полі врочисто відзначили 25-ліття душпастирської праці в Твін Ситі, о. митрата д-ра Степана Кнапа.

Програму свята започатковано св. Літургією у заповненій мирянами церкві св. Константина, яку відслужив Ювілят. Співав церковний хор під керівництвом Юрія Луцика. Після церковної відправи, відбувся в шкільній авдиторії святковий бенкет, в якому взяли участь понад 250 парафіян, членів родини і запрошені гості. На жаль, багато людей не змогло взяти участи через брак квитків. Коли на залю увійшов Ювілят на чолі священиків сусідських церков, присутні встали і вітали довготривалими оплесками. Шкільні діти, Таня Кравець і Марко Парех вручили йому китицю квітів.

Після молитви, бенкет відкрив організаційний референт парафіяльного комітету, Дмитро Татарин. Дальше ведення програми було в руках господаря бенкету д-ра Михайла Козака. Він коротко розказав про жертвенну працю о. митрата Кнапа в Твін Ситі, котру історія записала як одну зі знаменних подій місцевої української громади. Завдяки його заходам, вмілості й організаційному хистові, сьогодні в Міннеаполісі, де колись стояла невелика церква здвигнена піонерами, стоїть імпозантний комплекс будинків, що включає нову церкву, приходство, галерію мистецтва названу ім. Блаженнішого Отця Йосифа, окреме приміщення-монастир для сестер і збудована в 1956 році школа. Дев'ять років тому, завдяки жертвенності громади, спалено документ задовження (мортґедж) у висліді чого, парафія св. Константина стала вільною від фінансових задовжень. Обдарований 57-ма роками відданої праці в Христовому винограднику, о. митрат Кнап може гордо дивитися на своє минуле і згадувати слова св. Павла „Я біг не дарма і трудився не дармо". На закінчення свого слова, д-р Козак підніс тост за здоров'я Ювілята, а всі присутні заспівали „Многая Літа".

Після обіду і представлення гостей, з головною промовою виступив приятель української громади о. монсіньйор Річард Шулер. В глибоко обдуманому слові він цікаво з'ясував ролю і **завдання що їх повинен виконувати священик на службі своїй Церкві і народові.**

Щирими побажаннями і признанням нагородили Ювілята представники парафії: **Доналд Еркон, від св. Константина і Осип Сеник від св. Стефана.** Програму свята збагатили декламаціями і співом учні школи під керівництвом Сестер Анни, Зінові і Беатриції.

Вдалим завершенням цього урочистого дня був виступ приятеля отця митрата Кнапа Ярослава Дужого з Дітройту, котрий прибув з дружиною. В своєму слові він наголосив **факти, які доказують що** Ювілят, син наших поселенців з Лемківщини, багато причинився до розбудови українського релігійного життя в цій країні. Всюди де працював, він залишив по собі багато тривалих пам'яток. У тридцятих роках, в місті Арнолд — Ню Кенсінґтон, він зорганізував українську школу, **осередок культури, придбав приміщення** для монахинь і збудував нову церкву. У п'ятдесятих роках в Дітройті виплатив парафіяльні борги, збудував приходство і придбав **приміщення на монастир.** У Гемтремку він закінчив будову приходства, придбав приміщення на монастир і збудував першу в Америці українську школу. На початку шістдесятих років в Чикаґо він став ініціятором придбання українського дому для старших людей. У сімдесятих роках він **збільшив церковне майно в** Міннеаполісі і прикрасив його здвигненням нової святині. Вісімдесяті роки завершили успіхи цього працьовитого священика. Сповнилася його довгоочікувана мрія. Завдяки його старанням Українська Католицька Церква збагатилася новим священиком. Уродженець Міннесоти, вже з третього покоління українського роду, о. Іван Грицько став на службу Церкві своїх предків.

Церковні зверхники належно оцінили працю і заслуги Ювілята і нагородили його багатьма званнями.

З нагоди 25-ліття душпастирської праці в парафії св. Константина, Владика Інокентій привітав о. митрата Кнапа такими словами: „...**За чверть століття** Вашої невтомної, муравлиної, жертвенної і повної посвяти праці Ви, Отче, виконали **подивугідну працю. Чудова,** стилева церква, вигідне помешкання для душпастирів, цінний музей, дім для Сестер — оце овоч Вашої печаливости і любови до української Церкви й українського народу. За це належиться Вам найщиріша подяка і признання від цілої Епархії Святого Отця Миколая, зокрема ж від парафіян у Міннеаполісі.

Прийміть від мене найщирішу подяку за ввесь труд і посвяту для розбудови Містичнго Тіла Христового — Святої Церкви в нашому народі. Рівночасно складаю подяку всім вірним, які щиро співпрацювали з Вами упродовж чверть століття. Молюся за Вас, щоб ласкавий Господь дарив Вас кріпким здров'ям на многі літа".

На закінчення свята виступив Ювілят. Він щиро подякував всім, хто з ним працював і просив не забувати його в молитвах, щоб він міг ще далі служити Богові, Церкві і українському народові.

Молитвою закрито це ювілейне свято, але учасники ще довго не розходилися, вони черговою підходили до свого душпастиря, стискали йому руку і ще раз бажали многий і благих літ.

Тисячі...

(Закінчення зі стор. 1)

Цієї неділі в соборі св. Юра не було жодних Богослужень. Лиш мала групка прихильників Російської Православної Церкви відправляла Молебень на подвір'ї собору, а ввесь собор був густо оточений з усіх сторін міліцією. Ось у такій паніці перебуває тепер РП-Церква, якої під цю пору по суті у Західній Україні вже і немає. Вона здеморалізована, розпадається. Частина духовенства стихійно переходить в лоно УКЦеркви, а частина до УАПЦ.

(Під час Богослуження відчитано, прийнято і вислано телеграми до Папи Івана Павла II, до М. Ґорбачова і до президента ЗСА Джорджа Буша з проханням леґалізувати УКЦеркву в Україні).

Подвійний ювілей

Не можна собі уявити кращої назви для дитячого журналу, як назва „Веселка", бо ж дитячий усміх в житті кожного стає його веселкою. І ось цей журнал для дітей і доросту „Веселка" під редакцією проф. Володимира Барагури святкує свій ювілей. Святкування відбулося заходом 82-го Відділу СУА міста Ню Йорку в приміщенні НТШ 29-го жовтня ц.р. Подвійне свято так, як для „Веселки" так і для того, хто віддав 35 років праці для редаґування мабуть найбільш потрібного в наш час і в наших умовах розсіяння дитячого журналу.

Відкриваючи святочне зібрання голова Відділу Іванна Клим привітала присутніх, представила гостей і передала ведення програми заступниці, культмасовій референтці Ірині Іванчишин. І. Іванчишин підчеркнула, що серед численних імпрез, які влаштовуємо, 35-річчя журналу „Веселки" заслуговує на особливу увагу, бо ж діти — це наш скарб і наша майбутність, журба і радість. Це значна подія в історії дитячої літератури. Журнал „Веселка" під редакцією проф. Володимира Барагури багатий оповіданнями і поезіями історичного і релігійного змісту, є добрим допоміжним засобом для батьків і вчителів у Школі Українознавства у вихованні дітей і зберігає їх від асиміляції в чужому середовищі. Далі І. Іванчишин розповіла коротко біографію проф. В. Барагури, відзначивши, що він пов'язав свою суспільно-громадську і культурно-виховну діяльність з діяльністю Союзу Українок на еміґрації, співпрацюючи з Окружною Управою, а також з нашим Відділом, до якого саме належала покійна дружина редактора. Професор часто подавав дописи про наші імпрези до газет і журналів, допомагав рівнож цінними вказівками до платівки „Послухайте діти", а також підтримував виховну роботу Відділу із юними членами Гуртка Книголюбів. Потім референтка сказала, що користаючи з нагоди цього свята, хоче теж з надходячим днем народження проф. В. Барагури 8-го листопада побажати йому багато здоров'я і многих, творчих літ. Присутні відспівали многая літа, а Одарка Кошарюк привітала професора китицею червоних троянд.

В мистецькій частині виступила учениця 7-ої кляси Школи Українознавства при Товаристві „Самопоміч" Христина Редько, яка прочитала виімок із оповідання „Співець прадідної слави" із збірки „Меч і книга" ред. В. Барагури, а Одарка Кошарюк, яка є ученицею 4-ої кляси Школи Українознавства деклямувала вірш Ольги Черінь „Наш Батько". Обі дівчинки отримали щедрі оплески, а голова Відділу І. Клим вручила їм скромні дарунки на пам'ять цієї особливої події.

Ведуча попросила до слова ред. Ольгу Кузьмович, яка в своєму виступі висловила подив для наполегливости і витривалости редактора В. Барагури, який від початку впродовж стількох років витримав цю щомісячну напружену працю для редаґування журналу. Бо, якщо в 1954 році над журналом працювало багато людей, то зараз тільки він „один у полі воїн". Коли навіть черпати з давньої скарбниці оповідань для дітей, то сьогоднішні читачі мають інші зацікавлення, а при тому — менше знання мови. Ред. О. Кузьмович дуже влучно висловилася, що події в сьогоднішній Україні, які ми всі так глибоко переживаємо, це немов цілющий застрик, що дає редакторові цікавий новий матеріял, а батькам дасть зрозуміти, що українська мова таки необхідна.

Вона розказала про всесторонні аспекти журналістичної та редакторської праці проф. В. Барагури на терені Галичини в довоєнні роки та тут на еміґрації. Його підхід до дитячої літератури і журналістики має свої корені у вихованні в Пласті від хлоп'ячих років. Постійне редаґування журналу „Веселка" — це великий вклад в громадську працю. То ж пластове псевдо професора „Муравленко" найкраще характеризує його діяльність.

З основною доповіддю під наголовком „Стиль і досвід у Володимира Барагури повчальні" (До 35-річчя його редакторської праці та до 35-річчя появи „Веселки") виступив проф. д-р Володимир Жила, керівник Ресорту Культури і Науки Уряду УНР, який на вступі прочитав вітання-признання для голови І. Клим за прекрасну працю в СУА.

У своїй доповіді професор зазначив, що зараз важко переоцінити виховну ролю журналу „Веселка" і її редактора В. Барагури, що редаґує її усі 35 років.

Бо ж редактор старанно підбирає матеріял для того, щоб оповідання були не тільки повчальні, але і цікаві, визивали позитивні емоції і були корисні у вихованні дітей.

Широко примінюване редактором ілюстрування журналу, активізує дитячу уяву, а поміщування в журналі дитячих листів стимулює дітей спробувати своїх письменницьких сил. Читаючи „Веселку" діти збагачують свою українську мову, пізнають свою історію і культуру. В автобіографічних даних доповідач підкреслив вплив Юліуша Кляйнера, літературознавця, послідовника психологічного методу на формування світогляду проф. В. Барагури. Членство у Гуртку Українистів у Львові та дружба з Богданом Гошовським, ще з львівських часів та з поетом Романом Завадовичем вплинули на постанову проф. В. Барагури видавати дитячий журнал тут на еміґрації. Перше число журналу під назвою „Веселка" вийшло в 1954-му році. Дальше проф. В. Жила дав вичерпуючу характеристику літературної творчости проф. В. Барагури, обговорюючи кожний його твір та вказуючи на твори, за які отримав нагороди. Особливо приємно є відзначити, що в цю ювілейну дату один примірник „Веселки" знаходиться тепер на виставці, призначеній для англомовних видань американської літератури для дітей в „Пороховій башті" у Львові.

На заключенні проф. В. Жила схарактеризував редактора, як людину великої душі, автора щирого і теплого слова. Виховання молодого покоління є амбітним прагненням його душі.

В мистецькій програмі виступала молода бандуристка, членка ансамблю „Гомін Степів" Оля Ходоба, яка виконала три пісні: „Думи мої, думи мої" слова Т. Шевченка, в обробці на бандуру Миколи Дейчаківського і Ольги Ходоби, „Виростеш ти сину", слова В. Симоненка, музика Платона Майбороди, та народню пісню „Ой чий то кінь стоїть" в обробці на бандуру Ольги Ходоби. Ніжний голос Олі зливався із звуками бандури, які говорили з нами немов гомін широких українських степів.

В наступній точці членка 82-го Відділу СУА Наталія Канюга прочитала оповідання ювілята „В полоні Лиса Микити". І на закінчення імпрези сам редактор прочитав уривок із своєї нової книжки „Як я став журналістом". Пролунали оплески щирого признання, а нам хочеться вірити, що недалеко цей час, коли в Україні діти будуть читати „Веселку" і твори її редактора проф. В. Барагури.

М.М.

Перебудова...

(Закінчення зі стор. 2)

велися між Москвою й Кабулом влітку 1979 року? Чому 27-го грудня 1979 року застрелився заступник Щолокова генерал Попутін? Що привело Чурбанова в Афганістан відразу після початку цієї війни? Які дари піднесли совєтським лідерам ті афганці, котрі отримали високі пости після вбивства Аміна? Чому було вбито Аміна і чому розпочалась ця неправедна війна?

Дехто вважає, продовжує А. Боровик, що 13-го грудня 1979 року члени Політбюро навіть не голосували з приводу вводу військ до Афганістану. Брежнєв оголосив, що є таке рішення, а Устінов негайно взявся його виконувати. Отже ніхто не рахувався з народом і не вважав за потрібне навіть повідомити про це.

У Пакістані та Афганістані недавно побувала група совєтських громадян, які розшукують полонених та пропавших безвісти вояків. Коли їм показали афганських безногих, покалічених дітей, одна жінка розплакалась і сказала: „Ми не для цього виховували своїх синів".

Марія Курбасова, яка очолює Раду солдатських матерів, сказала кореспондентам у Москві, що новобранці в армії дуже залякані, тому не відважуються розповідати як їх б'ють і ґвалтують.

„Сьогодні армія стала опорою консервативних сил, — заявив В. Уражцев. — Перебудова може загинути в результаті військового перевороту, організованого генералами й маршалами епохи Брежнєва".

Українці...

(Закінчення зі стор. 1)

чався із представниками НРУП, але на цю тему не було ясної відповіді. Також, як подає торонтонська канадська преса, Малруні не дав відповіді на питання щодо права на українську мову в Україні і політичної децентралізації. Це спонукало щоденник „Ґловб енд Мейл" з 24-го листопада ц.р. помістити з Києва коментар свого кореспондента Джефрі Сімсона, в якому він порівнює Б. Малруні до танцюриста на ковзанці, що осторожно виконує фігури.

Увечорі того ж дня відвідин Б. Малруні в Києві відбувся бенкет, в якому взяло участь 100 представиків канадської делеґації і 100 із офіційних представників Української ССР. Українські члени канадської торговельної місії були включені у канадську делеґацію однак серед представників УССР не було ніодного члена Народного Руху України за Перебудову, ані з депутатів України. Того дня затримано на київській поліції на кілька годин членів НРУП Олеся Шевченка і Димитра Корчинського, але відтак випущено.

На бенкеті були присутні, між іншими, перший секретар Комуністичної партії УССР Володимир Івашко і голова Ради Міністрів УССР В. Масол. Оба вони промовляли українською мовою, як також програмка бенкету та мистецької програми була виписана українською мовою і український зміст мала ціла мистецька програма. Обі промови прем'єра Канади перекладав українською мовою член амбасади, молодий канадський українець Роман Ващук.

Українські члени канадської торговельної місії мали ще в часі свого перебування нагоду, як нас поінформував проф. В. Калимон, зустрітися в Москві з головою української організації „Славутич", що ним тепер є український астронавт і генерал армії Павло Попович.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого Найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА І ДІДА

бл. п.

ІВАНА БРОДИЛА

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

в неділю, 17-го грудня 1989 року
в церквах:

св. Духа, Бруклин, Н. Й., о год. 11-ій рано;
св. Володимира, Гемпстед, Лонґ Айланд, Н. Й., о год. 12-ій вполудне.

Просимо про молитви за душу Покійного.

Дружина — МАРІЯ
Доні — МАРТА і МАРУСЯ
Сини — РОМАН і АНДРІЙ
з родинами
Родина в Америці й Україні

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що з волі Всевишнього дня 28-го листопада 1989 р.
в Лорейн, Огайо відійшов у Вічність,
на 77-му році життя
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, ДІДУНЬО і БРАТ

бл. п.

Володимир Сілецький

нар. в селі Рудники, Західня Україна.

Покійний був директором Маслосоюзу, волосним війтом у Золотому Потоці, прикладним громадянином у релігійному і суспільно-політичному житті.

ПАНАХИДА у п'ятницю, 1-го грудня 1989 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Довіна в Лорейн, Огайо.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ у суботу, 2-го грудня 1989 р. о год. 10-ій ранку в церкві св. Івана Хрестителя, Схід 31-ша вул, Лорейн, Огайо, а звідти на католицький цвинтар Кальварії.

Залишилися у глибокому смутку:
дружина — СТЕФАНІЯ
дочка — ОРИСЯ з мужем ЗЕНОНОМ ЦИБИКОМ і синами МИРОНОМ, АНДРІЄМ і СТЕФАНОМ
брати — д-р ЯКІВ
д-р ЮЛІЯН
з родинами
кузен — д-р БОГДАН з родиною
ближча і дальша родина в Америці й Україні

Відбулася...

(Закінчення зі стор. 1)

лося 175 років з дня народження. Панахиду українською мовою відправив отець Володимир, а потім звучали вірші, пісні і, як колись в старину, сидів на могилі кобзар і його пісня розповідала нам про нашу неньку Україну та славу її минулу. Кобзар цей — гість наш дорогий з Києва стольного Володимир Горбатюк, один із основоположників сучасної кобзарської школи на Київщині, що нещодавно приїхав з концертною програмою до українців Литви.

Закінчувалася офіційна частина конференції, залишалось сказати лиш декілька заключних слів та оголосити перерву перед святковим концертом, як на стіл секретаріяту поклали ще кілька телеграм, і серед них від нашої давньої прихильниці з України Ольги Валовської. Ось її текст: „Вільнюс Термінова Республіканська конференція українців Литви. В час духовного відродження Верховна Рада УРСР 541 голосом проти 1 утвердила державний статус рідної мови, Валовська".

Прекрасним акордом завершилася конференція.

А потім відбувся святковий концерт, в якому взяли участь як господарі, члени Громади українців Литви, так і численні гості. Із спеціяльно підготованою до цієї події програмою виступили вокально - інструментальний ансамбль та хор ветеранів Великої Вітчизняної війни та ветеранів праці республіканського палацу профспілок.

Завершилося свято походом до меморіяльної дошки Великому Кобзареві. Колона з квітами та національними прапорами пройшла центром міста. Деякі гості були здивовані тим, що ніхто нас не зупинив, не виривав з рук національну символіку і, мабуть, вперше відчули себе вільними у вільній державі. Смеркало. Тихо на університетському подвір'ї. Лиш пісню Шевченкову співав кобзар Володимир Горбатюк:

Привітай же, моя ненько!
Моя Україно!
Моїх діток нерозумних,
Як свою дитину.

Свято закінчилося, а люди все ще не могли розійтися, розпрощатися, але потрохи площа порожніла. Віруючі завернули до церкви св. Миколая, де для них отець Володимир відправив Службу Божу рідною, українською мовою.

М. Сук виступить...

(Закінчення зі стор. 1)

роками М. Сук вперше виступив з успіхом як диригент. Тепр піяніст живе постійно у Москві, де виступає з концертами, та є учителем в Музичній консерваторії.

До ЗСА М. Сук приїжджає на запрошення симфонічної оркестри в Ляс Веґас, а радше її динамічного українського диригента Вірка Валея. Він гратиме фортепіяновий концерт Ліштa ч. 2. Із сольовими концертами М. Сук виступить в Чикаґо і Дітройті.

В Ню Йорку на першому концерті М. Сук буде грати твори Бетовена, Бартока, Ліштa і українського композитора Мирослава Скорика.

Концерт відбудеться в залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79-та вулиця. Квитки по 25 дол. і 10 дол. для пенсіонерів. Студенти та діти нижче 12 років — вступ вільний. Квитки можна замовляти телефонічно між понеділком і п'ятницю в год. 3-6-ої по пол. Тел.: (212) 288-8660.

50-ЛІТТЯ РАДІОПЕРЕДАЧІ „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС"

В цьому році радіопередача „Український Голос" відзначає 50-ліття свого існування, Золотий Ювілей. Не дуже часто маємо нагоду таке свято відзначати, бо це дійсно довгий відтинок часу. Для радіопередачі „Український Голос" Марія Ганусей, як її директор, вложила багато праці, зусиль, жертвенности і витривалости. Вона старалася надавати цікаві програми з найкращим вибором української народної музики. Мала багато любителів програми, які ніколи не пропустили авдиції.

2-го серпня 1939 року М. Ганусей офіційно перебрала під свій заряд радієву передачу „Український Голос" у Філядельфії на хвилях стації В.Т.Е.Л. 860 А. М., яка вперше залунала в етері в квітні пам'ятного 1938 року. У зв'язку з подіями на Карпатській Україні, між українцями на цілому світі запанував небувалий підйом духа, а заразом клич прийти на поміч нашій Україні. Зачалися збірки грошей, одежі і ліків. Показалася велика потреба мати свою пресу і радіо для інформації українців про події в Україні. Атмосфера була напружена, відчувалось, що прийдуть важливі зміни для нашого народу.

Зорґанізувався спеціяльний комітет для провадження радіопередачі. Однак по кількох місяцях комітет розв'язався і треба було рішати, чи цю першу українську радіопередачу в Америці ліквідувати, чи якось продовжувати. Йосиф Ганусей, активний громадський діяч тих часів, який був касиром згаданого комітету і відповідальний за радієві контракти, не маючи іншого виходу, намовив свою дружину Марію на тимчасове провадження авдиції, поки не знайдеться когость на постійно. Та події не чекали. У вересні 1939 року вибухла Друга світова війна. Тепер вже годі було перервати роботу, українство на цілому світі потребувало правдивих інформації, радіопередача була дуже потрібна. І так доля покерувала, що тимчасове заступство для М. Ганусей потривало 50 літ, аж до нинішнього дня. А час летів скоро, наперед війна, а після війни почали масово при їзджати нові еміґранти.

Було багато хвилин сумних, траґічних, але віра в свій нарід і Церкву кріпила. Підтримка родини, а головно мужа Йосифа і доньки допомогли витримати і дочекатись кращих часів. Вдоволення із добре виконаного сповненого обов'язку було одинокою нагородою. Впродовж цих довгих 50 років праці на хвилях етеру пронеслось більше, як 2.500 авдицій, які несли між слухачів веселі-радісні а також сумні-тужливі пісні, поеми, різні репортажі та новинки з нашого життя тут в Америці. Довгі роки українська спільнота у Філядельфії насолоджувалась гомоном рідного слова і пісні, а М. Ганусей раділа, що хоч в той спосіб може прислужитись свої Батьківщині, яку ніколи не бачила, бо народилась в Америці.

Марія Ганусей виконала свій обов'язок знаменито. За це належиться їй ґратуляції і признання від всієї громади Філядельфії і околиці. За її працю і відданість українській справі спо діємось, що на сторінках історії українців в Америці, її ім'я знайде своє почесне місце, а поки що з нагоди 50-літнього ювілею, бажаємо М. Ганусей наступних успіхів і сили продовжувати корисну справу.

Е.Н.

Люба Білаш, співачка з Канади, нагороджена на фестивалі „Червона Рута"

На фестивалі в Чернівцях, першому республіканському фестивалі „поп-музики", „Червона Рута", в якому взяло участь понад півтисячі музикантів і співаків з усіх областей України, як також з інших республік та із закордону, а який відбувся у вересні в столиці Буковини, солістка Люба Білаш з Канади, викликала найбільше захоплення серед слухачів, пише Ю. Токарєв, спеціяльний кореспондент тижневика „Культура і Життя".

Л. Білаш

Співачка в супроводі піяніста-флейтиста Івана Стечишина з Монтреалю зарепрезентувала кілька поп-пісень українського жанру. Люба, пише кореспондент, відзначається тембрально-насиченим, сильним пластичним, камерно-естрадним драматичним сопрано. Публіка слухала її з великим задоволенням, пише далі кореспондент, і не щадила оплесків і вигуків „файно" і „браво".

При кінці фестивалю співачку нагородили почесною грамотою та пам'ятними нагородами газети „Культура і Життя" та фестивальним килимом, роботи майстрині народно-прикладного мистецтва Ольги Стрілець зі Львова.

Слід додати, що Л. Білаш співала пісні канадських авторів, Галі Столяр, В. Шкавритка, Л. Башуна та Т. Хлисти. Всі згадані є вінніпежанами й сама співачка це колишня вінніпежанка, яка від кількох років працює учителькою в Едмонтоні. У Вінніпезі й Едмонтоні Л. Білаш бере участь в співацькому житті, в хорах та естрадних ансамблях, як „Тирса", „Троянда", в хорі „Дніпро" та в професійному канадському хорі Едмонтону. Бере участь в молодечих організаціях, а зокрема, в Пласті.

Коли брати до уваги, що у чернівецькому фестивалі брали участь кваліфіковані мистецькі сили цілої України та української діяспори СССР, як Джанкой, Оренбурґ й інші, то Л. Білаш зарепрезентувала Канаду дуже високо.

У фестивалі брали участь з Канади українсько-канадське підприємство „Кобза" та група „Соловей".

М. Г-ор

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК

У „Свободі" з 29-го листопада ц.р., на сторінці другій поміщено пісню „Віддайте рідну мову" з репертуару ансамблю „Не журись". Її виконує Віктор Морозов, а не Андрій Панчишин. У числі щоденника з 30-го листопада у вістці „Канадські українці допомагають НРУП", серед гостей з України в Торонто буде Володимир (а не Михайло) Осадчий. — Ред.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 17-го ГРУДНЯ 1989 р.

Рочестер, Н. Й. Річні збори Б-ва св. Йосафата 217-го Відд., о год. 2-ій по пол. в школі св. Йосафата. Секретар буде збирати членські вкладки півгодини перед зборами і по зборах. Якщо не прибуде відповідна кількість членів, збори відбудуться півгодини пізніше і будуть правосильні. — К. Марголич.